

Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

BM-II.059.1.479.2025

Warszawa, /elektroniczny znacznik czasu/

Pan
Włodzimierz Czarzasty
Marszałek
Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na interpelację nr 12410 Pani Posłanki Wioletty Marii Kulpy, w sprawie niewłaściwego naliczania składek na ubezpieczenie społeczne od umów zleceń, proszę przyjąć poniższe wyjaśnienia.

Odnośnie do poruszonej przez Panią Posłankę kwestii wykorzystywania przepisów prawa pracy i rozliczania wynagrodzenia za pracę przez pracodawców w celu ominięcia przepisów prawa kosztem osób zatrudnionych informuję, że – choć niestety do takich przypadków dochodzi – nie mają one charakteru masowego. Jednocześnie widoczna jest cały czas aktywność inspektorów kontroli ZUS w omawianym obszarze. Kontrole te realizują funkcję prewencyjną.

Odnosząc się do pytań dotyczących ewentualnej zmiany przepisów prawa pod kątem lepszej ochrony ubezpieczeniowej zleceniobiorców, informuję, że w obecnym stanie prawnym istnieją już przepisy, które umożliwiają adekwatną reakcję organów państwa (w tym wypadku ZUS) na próby obejścia przez zleceniodawców przepisów dotyczących obowiązku ubezpieczeń społecznych zleceniobiorców oraz zasad wymierzania i opłacania składek za te osoby. W mojej ocenie nie ma zatem potrzeby dodatkowych zmian w tym zakresie.

Są to przepisy art. 38 i 38a ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2025 r. poz. 350 ze zm., dalej jako „ustawa systemowa”) oraz art. 83 ust. 1 pkt 1a i pkt 3 ustawy systemowej, które umożliwiają ZUS w drodze decyzji ustalenie: płatnika składek, rzeczywistego płatnika składek i przebieganie składek od płatnika fikcyjnego na płatnika rzeczywistego oraz ustalenie rzeczywistej podstawy wymiaru składek.

Zgodnie z art. 38 ustawy w przypadku sporu dotyczącego obowiązku ubezpieczeń społecznych ZUS wydaje decyzję osobie zainteresowanej oraz płatnikowi składek. Nie później niż w terminie 7 dni od uprawomocnienia się decyzji, o której mowa w ust. 1, płatnik składek jest zobowiązany przekazać do ZUS dokumenty związane z ubezpieczeniami społecznymi określone w ustawie za okres objęty decyzją. Równocześnie, na podstawie art. 38a, jeżeli w związku z przeprowadzonym postępowaniem wyjaśniającym lub kontrolą wykonywania przez płatników składek obowiązków z zakresu ubezpieczenia społecznego zachodzi konieczność wydania decyzji, o której mowa w art. 83 ust. 1 pkt 1a ustawy, Zakład wydaje decyzję podmiotowi zgłaszającemu ubezpieczonych do ubezpieczeń społecznych oraz płatnikowi składek ustalonemu przez ZUS. Jeżeli w wyniku uprawomocnienia się decyzji zostanie potwierdzone, że płatnikiem składek jest płatnik ustalony przez ZUS, wówczas zakład sporządza za niego z urzędu dokumenty związane z ubezpieczeniami społecznymi, określone w ustawie za okres wskazany w decyzji.

W konsekwencji składki nienależnie opłacone za okres wskazany w decyzji przez podmiot zgłaszający ubezpieczonych do ubezpieczeń społecznych ZUS zalicza z urzędu na poczet należności z tytułu składek, dokonując zaliczenia tej kwoty na poczet składek zaległych, bieżących lub - w razie ich braku - przyszłych. Na podstawie art. 83 ust. 1 pkt 1a i pkt 3 ustawy systemowej ZUS wydaje decyzje w indywidualnych sprawach, zwłaszcza tych dotyczących ustalania płatnika składek oraz podstawy wymiaru składek i ich poboru. ZUS może więc na tej podstawie zweryfikować podstawę wymiaru składek za określonego ubezpieczonego.

Informuję, że wystąpiłem do Prezesa ZUS z prośbą o przedstawienie informacji na temat wskazanych spraw indywidualnych i wydanych w nich decyzji. Zgodnie z przedstawionymi wyjaśnieniami ubezpieczona wystąpiła do oddziału ZUS o sprawdzenie poprawności zgłoszeń z tytułu umów zlecenia zawartych z dwiema spółkami z ograniczoną odpowiedzialnością. Oddział wszczął postępowanie wyjaśniające i na podstawie analizy zebranego materiału dowodowego wydał decyzję z dnia 11 kwietnia 2025 r. (Nr 559/2025-ORZ-D) stwierdzającą okres podlegania zainteresowanej ubezpieczeniom społecznym, a także wysokość podstawy wymiaru składek na te ubezpieczenia z tytułu wykonywania pracy u pierwszego z płatników. W uzasadnieniu decyzji stwierdzono m.in. że podział przedmiotu umowy pomiędzy dwóch płatników dokonany został w celu obejścia przepisów prawa i miał na celu uniknięcie opłacenia składek od całości wynagrodzenia tej zleceniobiorczyni.

Z uwagi na to, że zainteresowana uzyskiwała przychód z tytułu obu umów zlecenia co drugi miesiąc, za pozostałe miesiące podstawa wymiaru składek wynosiła „0”. We wskazanej decyzji podstawa wymiaru składek za każdy miesiąc podlegania ubezpieczeniom została natomiast określona jako suma podstaw wymiaru wykazywanych przez obydwu płatników. Strony nie wniosły odwołania, decyzja z dnia 11 kwietnia 2025 r. jest więc prawomocna.

W konsekwencji decyzji z 11 kwietnia 2025 r. oddział ZUS wydał 31 lipca 2025 r. decyzję nr 1138/2025-ORZ-D stwierdzającą niepodleganie zainteresowanej ubezpieczeniom społecznym z tytułu wykonywania umowy zlecenia u drugiego płatnika. Także ta decyzja jest prawomocna, jako że strony nie wniosły od niej odwołania.

Jednocześnie, w piśmie z 31 października 2025 r. (znak: 992900.4100.7.2025-WDU) skierowanym bezpośrednio do Pani Posłanki, członka zarządu ZUS, Pan Paweł Jaroszek, przedstawił szczegółowe informacje dotyczące ww. spraw i decyzji indywidualnych.

Z wyrazami szacunku

z up. Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej
dr hab. Sebastian Gajewski, profesor uczelni
Podsekretarz Stanu
/-kwalifikowany podpis elektroniczny-/